

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 295/2017-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. mája 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], správcu konkurznej podstaty úpadcu [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obo 44/2013 z 18. septembra 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo V 1/2015 z 25. februára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], správcu konkurznej podstaty úpadcu [REDACTED], o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. júna 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], správcu konkurznej podstaty úpadcu [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obo 44/2013 z 18. septembra 2014

(ďalej len „najvyšší súd“ a „rozsudok najvyššieho súdu“) a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo V 1/2015 z 25. februára 2016 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že správca konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], na majetok ktorého je Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 6 K 105/2001 vedené konkurzné konanie podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“), postupom podľa § 19 zákona o konkurze a vyrovnaní spísal do majetku konkurznej podstaty nehnuteľnosti v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] zapísané v evidencii katastra nehnuteľností ako vlastníctvo tretích osôb. Tieto sporné nehnuteľnosti nadobudol úpadca kúpnu zmluvou uzatvorenou s Fondom národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len „fond“) ako predávajúcim podľa zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o veľkej privatizácii“). Pred vyhlásením konkurzu úpadca previedol so súhlasom fondu sporné nehnuteľnosti kúpnu zmluvou z 21. februára 2001 na kupujúceho [REDAKOVANÉ], za dohodnutú kúpnu cenu 11 801 460 Sk. V ten istý deň uzatvoril fond, úpadca a spoločnosť [REDAKOVANÉ] dohodu o vzájomnom započítaní pohľadávok, ktorou sa dohodli na započítaní vzájomne kryjúcich sa pohľadávok.

3. Sťažovateľ považoval predaj sporných nehnuteľností na spoločnosť [REDAKOVANÉ], za neplatný z viacerých dôvodov, najmä pre rozpor súhlasu fondu z kogentným ustanovením § 19a zákona o veľkej privatizácii, pre porušenie povinnosti splniť záväzok podľa § 19a ods. 3 zákona o veľkej privatizácii v spojitosti s neplatnosťou dohody o započítaní a pre nezákonný následný postup súdnej exekútorky pri speňažovaní nehnuteľností úpadcu ako povinnej osoby mimo dražby nehnuteľnosti.

4. Krajský súd v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 6 Cbi 31/2010 z 12. júna 2013 v znení opravného uznesenia z 12. júla 2013 neprijal argumentáciu sťažovateľa a uložil sťažovateľovi povinnosť vylúčiť zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu všetky sporné nehnuteľnosti. Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal sťažovateľ odvolanie, odvolací najvyšší súd sa však v celom rozsahu stotožnil so zisteným skutkovým stavom a právnym

posúdením vecí prvostupňovým súdom, a preto odvolanie sťažovateľa napadnutým rozsudkom zamietol. Sťažovateľ podal proti rozsudku najvyššieho súdu dovolanie, o ktorom rozhodol dovolací senát najvyššieho súdu tak, že ho odmietol.

5. Podľa sťažovateľa napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a uznesením najvyššieho súdu v dovolacom konaní boli porušené jeho označené základné práva. Ústavnú sťažnosť odôvodňuje v podstatnom takto:

„Odôvodnenie rozsudku 2 (krajského súdu, pozn.) je založené na hypotéze, že medzi Fondom národného majetku SR a úpadcom existovali vzájomné, započítania schopné pohľadávky, ktoré Dohodou o započítaní podľa § 580 a nasl. Občianskeho zákonníka resp. § 358 a nasl. Obchodného zákonníka zanikli. Ak nie je splnená podmienka aplikácie právnej normy, hypotéza (v našom prípade existencia vzájomných pohľadávok), následok právnej normy, dispozícia (v našom prípade zánik vzájomných pohľadávok) nenastane. Pri absencii existencie započítania schopnej pohľadávky teda nemôže dôjsť k (aj keď medzi stranami Dohody o započítaní želanému) právnemu následku.

Prvostupňový súd najskôr v rozsudku 1 vyslovil, že podmienka existencie vzájomných pohľadávok splnená nie je, čo aj riadne zdôvodnil absenciou dohodnutej odplaty za postúpenie pohľadávky úpadcu voči [REDACTED] Fondu národného majetku SR, a teda nemohol nastať želaný následok v podobe zániku vzájomných pohľadávok.

Odvolací súd v zrušujúcom uznesení vyslovil na započítanie pohľadávok Dohodou odlišný právny názor, pričom k samotnej hypotéze neuviedol, aké úvahy ho viedli k vysloveniu záveru, že (napriek preukázateľnej absencii dohodnutej odplaty v Dohode o započítaní) bol splnený predpoklad existencie vzájomných pohľadávok a k zániku pohľadávky fondu aj došlo...

Ústavný súd SR vo svojich rozhodnutiach už stabilne zdôrazňuje povinnosť súdov rozhodovať v obdobných veciach rovnako a tým zachovávať právnu istotu a predvídateľnosť práva, pričom ak sa súd odkloní od rozhodnutia v obdobnej veci, musí tento odklon dostatočne odôvodniť...

Sťažovateľ v konaní napadnutom touto sťažnosťou poukazoval na odlišné právne posúdenie otázky zániku pohľadávok Dohodou o započítaní, vyslovené v iných konaniach

o vylúčenie veci vedených proti sťažovateľovi ako žalovanému. Vo všetkých týchto konaniach platnosť právneho úkonu, ktorým dotknuté osoby osvedčujú vlastnícke právo k vylučovanej veci posudzoval súd len ako prejudiciálnu (predurčujúcu, predbežnú) otázku. Ako prejudiciálnu otázku súd zároveň posudzoval aj platnosť Dohody o započítaní a otázku existencie vzájomných pohľadávok a ich zániku. Vyriešenie prejudiciálnej otázky bolo teda predpokladom pre rozhodnutie v veci samej, aj keď nie je obsiahnuté vo výroku rozsudkov, v prípadoch dnes už právoplatne rozhodnutých v prospech sťažovateľa. ...

Povinnosť rozhodovať v obdobných veciach rovnako vyplýva aj z jedného zo základných princípov racionálnej právnej argumentácie - z princípu univerzalizácie (zovšeobecnenia). Podľa princípu univerzalizácie, argumentácia každého účastníka, vrátane súdu, musí byť aplikovateľná nielen na konkrétny prípad, ale aj na iné prípady, ktoré sú podobné vo všetkých relevantných aspektoch, pričom aj hodnotový úsudok alebo povinnosť musí byť aplikovateľný na všetky ďalšie situácie podobné vo všetkých relevantných aspektoch.

Za diskriminačný možno preto považovať taký postup, ktorý rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom ho nemožno objektívne a rozumne odôvodniť.“

6. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ interpretuje označené články ústavy a dohovoru garantujúce základné práva, ktoré mali byť v jeho veci porušené, a na podporu svojej argumentácie prezentuje aj relevantnú judikatúru ústavného súdu viažucu sa na tieto práva. Napokon sťažovateľ pomerne rozsiahlo opisuje aj rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré v iných konaniach a na obdobnom skutkovom základe rozhodli odlišne než v tejto prerokovávanej veci.

7. V petite sťažnosti sťažovateľ žiadal vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu a uznesením najvyššieho súdu, rozsudok najvyššieho súdu (alternatívne uznesenie najvyššieho súdu) zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

12. Ústavný súd konštatuje, že podstatu sťažnosti tvorí námietka sťažovateľa, že konajúce súdy nesprávne vyhodnotili vykonané dokazovanie a v nadväznosti na túto

vodu vec nesprávne právne posúdili. Sťažovateľ argumentoval, že v dôsledku nesprávnej interpretácie listinných dôkazov zo strany konajúcich súdov, najmä dohody o započítaní pohľadávok, došlo k zásahu do jeho základných práv. Významnú časť sťažnosti tvorí popis iných rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými boli podľa názoru sťažovateľa obdobné konania rozhodnuté inak (v jeho prospech).

13. Ústavný súd k námietkam sťažovateľa v prvom rade konštatuje, že pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, neprislúcha mu hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, tak ako to požaduje sťažovateľ vo svojej sťažnosti, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti.

14. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). K organizácii súdnej moci ústavný súd okrem iného uviedol, že ide o dva samostatné, navzájom jeden od druhého nezávislé, procesne uzavreté systémy výkonu súdnictva, pre každý z nich s osobitne vymedzeným poslaním a osobitnou rozhodovacou právomocou (II. ÚS 1/95). Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, nie však zákonnosti.

15. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

16. Z uvedených dôvodov ústavný súd skúmal obsah sťažnosti a rozhodnutia všeobecných súdov súdu iba v tom smere, či konajúcim súdom zvolená interpretácia právnych predpisov nebola neodôvodnená až do takej miery, že by to mohlo mať

za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Prevažná časť argumentácie sťažovateľa v podanej ústavnej sťažnosti spočíva iba v zopakovaní takých dôvodov, ktoré už sťažovateľ predniesol v konaní pred všeobecnými súdmi. Najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia odkazujúc na rozsudok najvyššieho súdu (a aj rozsudok krajského súdu) zhrňujúco vysporiadal s námietkami sťažovateľa takto:

„... odvolací súd ustálil, že zmluva č. 48/92 uzavretá medzi FNM SR a a. s. [redacted] je platná, obsahujúca všetky podstatné náležitosti podľa zákona č. 92/1991 Zb. v platnom znení ku dňu uzavretia zmluvy, ďalej vyslovil názor, že dohoda o započítaní zo dňa 21. 02. 2001 je platná, nakoľko jej platnosť akceptovali všetci účastníci dohody, čo vyplýva aj z následného správania po jej uzavretí. Úpadca, ktorý získal pohľadávku voči [redacted], na základe kúpnej zmluvy z 21. 02. 2001 ju postúpil na FNM SR, čím sa o túto sumu znížil záväzok úpadcu voči FNM SR (zo zmluvy č. 48/92). Podľa čl. III dohody o započítaní sa strany dohodli na tom, že špecifikované pohľadávky v čl. I, II sa započítavajú do výšky, v akej sa kryjú, t. j. 11 801 460,- Sk. Úpadcovi bol na prevod privatizovaného majetku udelený súhlas FNM SR...

Súd zistil, že predaj dotknutého majetku bol vykonaný v exekučnom konaní. speňaženie však nebolo vykonané súdnou dražbou a schválením príklepu tak, ako to ukladajú ustanovenia Exekučného poriadku. Predaj bol vykonaný samotným povinným kúpnu zmluvou zo dňa 21. 02. 2001 so súhlasom súdnej exekútorky. Exekučným poriadkom /na rozdiel od zákona č. 328/1991 Zb., § 14 ods. 1 písm. a/ však nie je upravený žiadny dôsledok porušenia zákazu nakladania s majetkom podliehajúcim exekúcii povinným (odkaz na rozsudok 4Cdo/107/2007). Z tohto dôvodu súd nemohol vidieť porušenie zákazu nakladať s majetkom počas exekúcie povinným ako dôvod absolútnej neplatnosti právneho úkonu...

K námietke odvolateľa o odlišných rozhodnutiach v obdobných veciach uviedol, že nejde o záväzné rozhodnutia, i keď v záujme princípu právnej istoty by totožné veci mali byť rovnako posúdené. Pri riešení prejudiciálnej otázky (napr. platnosti Dohody), by však

pre súd boli záväzné také súdne rozhodnutia, ktoré by túto otázku právoplatne vyriešili vo výroku (§ 159 ods. 2 O. s. p.). Právoplatné rozhodnutie totiž zakladá stav právnej istoty, resp. odstraňuje stav právnej neistoty účastníkov konania, pričom dôsledok právoplatnosti súdneho rozhodnutia znamená, že rozhodnutie sa stáva pre účastníkov zásadne nezmeniteľným a záväzným, takéto rozhodnutie získava vynútiteľnosť a je pre súd v inom konaní tých istých účastníkov záväzné. V predmetnej veci však k vydaniu právoplatného rozhodnutia, ktorým by bola vo výroku vyriešená otázka platnosti postúpenia pohľadávok úpadcu a FNM SR, ako aj platnosti kúpnych zmlúv z 21. 02. 2001 (medzi úpadcom a [REDAKČIA]) a z 10. 12. 2009 (medzi žalobcom a [REDAKČIA]) nedošlo. Otázku platnosti Dohody o vzájomnom započítaní a kúpnych zmlúv súdy v tomto konaní posudzovali samostatne na základe vykonaného dokazovania pred súdom prvého stupňa.“

18. Podľa názoru ústavného súdu sťažnosťou napadnuté uznesenie najvyššieho súdu v spojitosti s odvolacím rozsudkom najvyššieho súdu jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, na základe akých vykonaných dôkazov a aplikáciou ktorých relevantných právnych predpisov konajúce súdy dospeli k odlišnému právnemu názoru a argumentácii sťažovateľa a jeho následnému odvolaniu a dovolaniu nevyhoveli. V napadnutých rozhodnutiach najvyššieho súdu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu. Sťažnosťou napadnuté rozhodnutia nie sú arbitrárne a dávajú odpoveď na všetky otázky, prečo nebolo vyhovené odvolaniu a následnému dovolaniu. Ústavný súd poznamenáva, že právo na súdnu ochranu neznamená procesný úspech sťažovateľa vo veci (podobne II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97).

19. K namietanej rozdielnej rozhodovacej praxe ústavný súd uvádza, že nie je jeho úlohou zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov, lebo zjednocovanie rozhodovacej prax je vecou najvyššieho súdu (I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08). Protichodné závery vyslovené v obdobných prípadoch síce neprispievajú k naplneniu účelu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie, avšak same osebe nespôsobujú porušenie základných práv a slobôd garantovaných ústavou. Len samotná skutočnosť, že najvyšší súd vo svojich ďalších rozhodnutiach dospel k odlišnému názoru, nezakladá porušenie základných práv sťažovateľa.

20. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03 alebo IV. ÚS 136/05). O taký prípad išlo aj v prejednávanej veci, preto ústavný súd považuje sťažnosť za zjavne neopodstatnenú.

21. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

22. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2017